

Handlingsplan 2016-2017: Status og behov for nye indsatser

Indledning

Nedenfor gives en kort status for udmøntningen af Vækstforums handlingsplan for 2016-17 for hvert enkelt forretningsområde.

Det gennemgås, hvilke væsentlige aktiviteter, der er igangsat i forhold til de enkelte indsatsområder, hvor der fortsat mangler aktiviteter, og hvor det vurderes, at der kan være behov for yderligere aktiviteter.

Status danner grundlag for forslaget til investeringsplanen for den resterende del af handlingsplansperioden. Der er i status også beskrevet ansøgninger, der er kommet ind til Vækstforum i august, som adresser initiativer beskrevet i handlingsplanen, men som der først træffes beslutning om på Vækstforummødet i december. Indtil mødet i december vil der derfor være usikkerhed om, hvorvidt disse vil blive indstillet til tilsagn.

Offshore

På offshore-området er de største udfordringer, som beskrevet i handlingsplan 2016-17, at bringe totalomkostningerne ned for den danske olieproduktion i Nordsøen samt at bringe totalomkostningerne ned på etablering, drift og service af havmølleparker. Hele offshorebranchen har derfor en udfordring med at gennemføre mere teknologisk innovation, og innovation i de traditionelle samarbejdsformer. Desuden er på mangel på kvalificeret arbejdskraft stadig en udfordring, da kravet om faglig dygtighed øges i takt med kravet om øget innovationsevne i branchen.

Vækstforum har allerede besluttet at støtte op om en national offshorekampagne i regi af Dansk Rederiforening. Kampagnen skal bidrage til at imødegå branchens udfordringer med at få tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft. Kampagnen forventes at blive igangsat i slutningen af 2016.

I forhold til offshorebranchens innovationsudfordring er der desuden indkommet ansøgninger til behandling på Vækstforums decemberrådsmøde 2016. Disse ansøgninger adresserer efterspørgslen på flere innovationssamarbejder blandt virksomhederne samt større aktivitetsniveau, facilitering af innovationsprocesser for virksomhederne og udvikling af økosystemet på offshore-området. Herudover vurderes det, at der fortsat kan blive behov for at støtte en videreudvikling af testmiljøet i den danske offshore-industri.

Der foreslås ikke på nuværende tidspunkt prioriteret yderligere aktiviteter ift. at udmønte Vækstforums handlingsplan for 2016-2017 inden for offshore-området.

Energieffektive teknologier

Handlingsplanen for 2016-17 adresserer branchens stigende behov for kvalificeret arbejdskraft med mellem- og lang videregående uddannelse. Generelle tendenser i form af fraflytning og manglende evne til at tiltrække arbejdskraft fra andre dele af Danmark påvirker dette behov negativt. Vækstforum har på nuværende tidspunkt, gennem medfinansiering og i samarbejde med flere partnere, bidraget til:

- At tiltrække og fastholde uddannet arbejdskraft, primært via foreningen work-live-stay.
- Øget forskning på SDU, Sønderborg, via projektet Green PET Lab og innovationsprojekter i samarbejde med virksomheder fra branchen, fx initiativet IoT-Styring.
- Kvalificering af uddannelser og tiltrækning af studerende, bl.a. i form af studiejob.
- Øget dansk-tysk samarbejde.

Alle disse tiltag bidrager til at begrænse den negative effekt af de generelle tendenser, men der er behov for en styrket og fortsat indsats.

Bilag

Udfordringen med at sikre tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft skal løses ved flere samtidige og langsigtede indsatser i form af tiltrækning og fastholdelse af højtuddannet arbejdskraft og studerende, og ved at øge andelen af lokalt uddannede m.m. Et partnerskab i Sønderborg (virksomhedsrepræsentanter, SDU, Clean, Sønderborg Vækstråd, Region Syddanmark m.fl.) har peget på behovet for et stærkere studie- og forskningsmiljø på SDU, Sønderborg som en væsentlig faktor. Derfor er parterne nu gået sammen om etableringen af 'Centre for Industrial Electronics', som omfatter en ny uddannelse inden for elektronik, øget anvendt forskning og laboratoriefaciliteter af høj international standard samt et stærkt innovationsmiljø. Der er desuden et grænseoverskridende element både i forhold til tiltrækning af studerende og fælles uddannelsesforløb. Der er indledt et samarbejde mellem universitets- og vidensinstitutioner i grænseregionen med henblik på at konkretisere dette. Etablering af Centre for Industrial Electronics forudsætter forpligtende opbakning fra alle parter (SDU, virksomheder, private fonde, Sønderborg Kommune). Der er foreløbige, positive tilkendegivelser fra alle parter om at yde finansiel støtte.

Der er desuden indkommet en ansøgning til behandling på decembermødet 2016, der adresserer problemstillingen, ud over den ansøgning, der er ansøgt ifm. Målrettet Erhvervsindsats, som behandles på indeværende møde i Vækstforum. Herudover er der indkommet en ansøgning, der skal adressere styrkelse af økosystemet til behandling i december.

Det forventes også, at der kommer en ansøgning (socialfonden) til behandling på Vækstforums møde i marts 2017. Ansøgningen vil have som formål at tiltrække studerende til Sønderborg.

Det vurderes, at disse aktiviteter som udgangspunkt vil kunne sikre udmøntningen af handlingsplan 2016-2017 på forretningsområdet energieffektive teknologier. Der foreslås derfor ikke på nuværende tidspunkt prioriteret yderligere aktiviteter.

Sundheds- og velfærdsinnovation

Inden for Sundheds- og velfærdsinnovation bygges der jf. handlingsplanen for 2016-17 videre på samarbejdet med eksisterende aktører, herunder Welfare Tech, med henblik på at styrke udviklingen af klyngen. Der samarbejdes med CoLab i forhold til at understøtte virksomhedernes muligheder for at teste produkter og med Healthcare Denmark i forhold til at styrke eksporten af velfærdsteknologiske løsninger. Der er desuden igangsat initiativer, der styrker innovation og forretningsmuligheder i samarbejde med driften på sundhedsområdet og samtidig udnyttes det kommercielle potentiale indenfor digitalisering fx via projektet E-patient. I forhold til det grænseoverskridende og internationale samarbejde arbejder projektet Demantec med velfærdsteknologi til demente. Her forventes syddanske virksomheder at få styrket deres eksportpotentiale syd for grænsen.

Jf. handlingsplanen er to centrale udfordringer på området desuden, at der er få iværksættere og for få store virksomheder samt mangel på risikovillig kapital. Scale-up Denmark adresserer delvist disse udfordringer. Herudover er der reserveret betydelige midler for at understøtte kapitalbehovet. Pt. er det dog ikke muligt at udmønte midlerne.

Der er desuden indkommet ansøgninger til behandling på decembermødet 2016, der adresserer en styrkelse af økosystemet, herunder via vækstplaner, innovationspartnerskaber om Big Data og internationalt samarbejde.

Det vurderes samlet set, at ovenstående som udgangspunkt vil kunne sikre udmøntningen af handlingsplan 2016-2017 på forretningsområdet sundheds- og velfærdsinnovation. Der foreslås derfor ikke på nuværende tidspunkt prioriteret yderligere aktiviteter.

Bilag

Turisme

Turismeområdet har i 2015-2016 været præget af etableringen af den nye nationale turismeorganisering. Syddansk Vækstforum medfinansierer de nationale selskaber Dansk Kyst- og Naturturisme (DKNT) samt Meet Denmark, som forventes fortsat med regional og statslig medfinansiering.

Inden for mødeturismen er der med afsæt i handlingsplan 2016-17 afsat midler til et nyt projekt, Kongresværtsskab, som igangsættes i efteråret 2016 som videreudvikling af projektet Strategisk Værtsskab. Vækstforum har desuden støttet FOMARS med midler til international markedsføring af Syddanmark.

Det landsdækkende kompetenceudviklingsprogram for turismeerhvervet, som er godkendt af Vækstforum, forventes desuden igangsat snarest.

Inden for kyst- og naturturisme har Region Syddanmark en løbende dialog med DKNT og partnerskaberne for henholdsvis Vestkyst- og Østersøturisme samt med de øvrige regioner om nye tiltag, der kan løfte kvaliteten af de syddanske feriesteder samt forbedre turismeerhvervets muligheder for kommerciel vækst, jf. Vækstforums handlingsplan.

Det forventes, at der med afsæt i disse drøftelser og arbejdet i DKNT vil blive behov for at igangsætte nye aktiviteter på området med afsæt i partnerskabernes vækstprogrammer. Der foreslås som udgangspunkt ikke prioriteret andre nye aktiviteter ifm. udmøntningen af handlingsplan 2016-2017.

Kreative erhverv, herunder design

Vækstforum har i 2015 støttet design og kreative erhverv med næsten 70 mio. kr. Dermed har Vækstforum godkendt igangsættelse af 5 nye projekter over de kommende år, der samlet set udmønter størstedelen af Vækstforums handlingsplan på dette område. Projekterne omhandler designanvendelse i forbindelse med syddanske virksomheders innovation og forretningsudvikling, styrkelse af unge iværksættere fra designuddannelserne samt kreative iværksættere. I de kommende år vil der være behov for en konsolidering af økosystemet og dets aktiviteter, herunder en reorganisering af klyngeorganisationen D2i i en ny medlemsbaseret forening og med markedsføringsinitiativet DANISH som en integreret del af D2is aktiviteter.

Nye aktiviteter og eventuelle finansieringsbehov forventes at ligge i forlængelse af D2i og andre aktørers arbejde med internationalisering samt evt. det vestdanske samarbejde inden for industri 4.0, design og kreative erhverv, men der foreslås som udgangspunkt ikke herudover prioriteret nye aktiviteter ifm. udmøntningen af handlingsplanen for 2016-2017.

Højvækstmodellen

Den syddanske højvækstmodel indgår i Vækstforums handlingsplan for 2016-17 som en del af det tværregionale initiativ Scale-up Denmark. Initiativet skal via elitetræningscentre skabe nye store virksomheder inden for de regionale styrkeområder.

Erfaringerne fra lignende tiltag, fx SE Next Step Challenge i Esbjerg viser, at der er stor international interesse men forholdsvis få danske start ups, som søger ind i den type programmer.

Det foreslås derfor, at der igangsættes et initiativ, der kan sikre en stærk, koordineret og velfungerende syddansk fødekæde af nye iværksættere med stort vækspotentiale inden for Vækstforums forretningsområder til Scale-up Denmark, jf. forslag om annonceringen 'Etablering af Pre scale-up initiativ'.

Herudover kan det nævnes, at Region Midtjylland på vegne af alle regioner har gennemført et EU-udbud på operatøropgaverne for alle Scale-up Denmark træningscentre samt for varetagelsen af fællesfunktioner. Der er kommet ét tilbud ind for hver af de tre af de syddanske specialiseringer: Energieffektive teknologier,

Bilag

Offshore industri og Sundheds- og velfærdsteknologi men ikke på Oplevelseserhverv. Det bør derfor overvejes, om denne specialisering skal sættes i et nyt udbud, jf. punkt på dagsorden om Scale-up Denmark.

Brede indsatser

Automatisering

Vækstforum har med handlingsplanen for 2016-17 igangsat en indsats inden for automatisering, der skal fremme produktivitet og fastholde arbejdspladser gennem automatisering i små og mellemstore virksomheder. Indsatsen AutomationsBoost henvender sig til produktionsvirksomheder, der har et automationsbehov og til robotvirksomheder, der udvikler nye innovative løsninger. I form af innovationssamarbejder, er formålet at skabe nye generiske automatiseringsløsninger, der dernæst tilpasses og sælges til produktions- og servicevirksomheder i både ind- og udland. I hvert innovationssamarbejde skal der indgå min. én vidensinstitution og min. tre private virksomheder, hvoraf mindst den ene er robotudvikler.

Vækstforum har dog givet udtryk for, at der er behov for at igangsætte yderligere brede indsatser, herunder inden for avanceret produktion, digitalisering, big data o.l.

Det vurderes på den baggrund, at der bør arbejdes videre med at afdække potentialerne på dette område, jf. forslaget i investeringsplanen til en ny bred annoncering.

Energi- og ressourceeffektivitet

Vækstforum har annonceret inden for energi- og ressourceeffektivitet, og knap halvdelen af de midler, der var afsat til området i Regionalfondens prioritet 3, er udmøntet. Initiativet CLEAN Green Plan skal sikre en effektiv anvendelse af energi og ressourcer i virksomheder og dermed øge virksomhedernes konkurrenceevne, gavne samfundsøkonomien og reducere miljøbelastningen. Målgruppen for projektet er små og mellemstore virksomheder, der vurderes at have et særligt potentiale for energi- og/eller ressourceeffektivisering. Projektet forventer, at 250 SMV'er får udarbejdet en grøn forretningsplan for en mere energi- og ressourceeffektiv drift.

I disponeringsplanen var det forventet, at alle midler til en indsats for energi- og ressourceeffektive SMV'er skulle udmøntes i 2017. Det vurderes, at en ny annoncering for den sidste del af midlerne bør afvente de første resultater af den igangsatte indsats, således at en ny annoncering igangsættes sidst i 2017.

Statslige arbejdspladser

Syddansk Vækstforum har igangsat et nyt initiativ 'Karriere i Syddanmark' i regi af work-live-stay. Initiativet skal understøtte mulighederne for at tiltrække arbejdskraft til private virksomheder, særligt i form af ægtefællejob, i forbindelse med flytningen af statsarbejdspladser. Initiativet skal supplere og være koordineret med den kommunale og den regionale indsats for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft til Syddanmark, og kun aktiviteter, der giver effekt i private virksomheder, vil kunne støttes.

Social inklusion og kvalificeret arbejdskraft

Vækstforum har annonceret efter ansøgninger inden for både kvalificeret arbejdskraft og social inklusion. På begge områder er der fortsat midler tilbage i perioden 2016-2017.

Det vurderes, at de åbne annonceringer fortsat bør kunne søges 4 gange årligt i resten af handlingsplansperioden, så længe der er midler til rådighed.

Kvalificeret arbejdskraft er en forudsætning for vækst i virksomhederne. De senere år er det blevet vanskeligere for virksomhederne i Syddanmark at rekruttere kvalificeret arbejdskraft. Vækstforum afsatte tilbage i 2015 en pulje til kvalificeret arbejdskraft og har besluttet at videreføre indsatsen i hele handlingsplanperioden 2016-2017. Indsatsen skal bidrage til at sikre kvalificeret arbejdskraft til de private virksomheder. Der

Bilag

er særligt fokus på kvalificeret faglært arbejdskraft, da der bl.a. forventes mangel på faglært arbejdskraft fremover. Vækstforum har givet støtte til indsatser, der skal få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse og herunder til en indsats, der skal skaffe flere praktikpladser til EUX-elever og dermed medvirke til en øget søgning til EUX på sigt. Endvidere har Vækstforum støttet indsatser, der skal hjælpe virksomhederne til at vækste ved at få uddannet deres ufaglærte medarbejdere til faglærte og få videreuddannet deres faglærte medarbejdere.

En vigtig forudsætning for at opfylde Vækstforums målsætning om en øget erhvervsfrekvens er desuden, at flest mulige syddanskere er en aktiv del af arbejdsmarkedet. Vækstforum arbejder for at styrke den sociale inklusion af borgere langt fra arbejdsmarkedet og afsatte i 2015 en pulje til social inklusion og har besluttet at videreføre indsatsen i hele handlingsplanperioden 2016-2017. Vækstforum har blandt andet:

- støttet at Tietgenskolen og den socialøkonomiske virksomhed Virksomhedsporten A/S sammen udvikler og gennemfører forløb, der udvikler udsatte lediges sociale, personlige og faglige forudsætninger og har fokus på at de indsluses på andre virksomheder. Som led i projektet har Ramsdalsgruppen, der står bag VirksomhedsPorten A/S forpligtiget sig til at understøtte etableringen af op til 8 nye afdelinger i Syddanmark.
- støttet, at Jobcenter Vejle kan udvikle et forløb, der skal ruste virksomheder til at ansætte udsatte ledige langt fra arbejdsmarkedet.
- støttet to projekter, der på forskellig måde vil integrere nyankomne flygtninge med særlige behov på det syddanske arbejdsmarked.

Yderområder

Inden for yderområderne er der afsat en pulje på 3,3 mio. kr. til forprojekter i 2016. Der er pt. givet støtte til 3 forprojekter under puljen i 2016. To af projekterne understøtter oplevelseserhverv – turisme. Det ene handler om undersøgelse af muligheder for at tiltrække flere lejrskoler i relation til Nationalpark Vadehavet. Det andet handler om at afdække grundlag og interesse for at etablere et årligt tværfagligt kulturelt forløb i grænseregionen, med inspiration fra Kieler Woche. Det sidste projekt ligger inden for bæredygtig energi, energieffektive teknologier, og handler om undersøgelse af grundlag, modeller mv. vedrørende deling af avancerede produktionsfaciliteter.

Sekretariatet er desuden i dialog med en række aktører om yderligere projekter i 2016.

Samlet er der pr. september 2016 givet støtte fra puljen på 1.133.207 kr. Der er pr. september 2016 2.166.793 kr. tilbage i puljen. Det er sekretariatets vurdering, at puljen vil blive udnyttet i 2016.

Som redskab for yderområdeindsatsen har sekretariatet siden efteråret 2015 været i dialog med regionens yderområdekommuner om udvikling af indsatser. Som led i dialogen er der på administrativt niveau etableret henholdsvis en jysk (Sønderborg, Aabenraa og Tønder kommuner) og en sydfynsk/øer (Svendborg, Ærø og Langeland kommuner) arbejdsgruppe.

Staten har desuden i maj 2016 igangsat initiativet Måltrettet Erhvervsindsats, hvor der på mødet i september i Vækstforum skal tages stilling til de to indkomne ansøgninger. Regeringens initiativ minder på mange områder om Vækstforums yderområdeindsats, og de to initiativer skal derfor ses i sammenhæng.

Det vurderes, at ansøgninger, som ikke munder ud i tilsagn fra erhvervs- og vækstministeren, eventuelt kunne danne grundlag for indsatser i regi af Syddansk Vækstforums yderområdeindsats, jf. punkt på dagsorden om en måltrettet erhvervsindsats.

Herudover foreslås, at Vækstforum også i 2017 afsætter midler til en yderområde pulje til forprojekter.

Bilag

Tværgående indsatser

Ud over Scale-up Denmark er der igangsat en række projekter, der går på tværs af forretningsområderne. Det drejer sig blandt andet om puljen til internationalisering af klyngerne, samt kompetenceudviklingsprojekterne KOMPAS, Strategisk Kompetenceudvikling og Globale Vækstkompetencer. Herudover er Syddansk OPI-pulje kommet godt i gang i 2016.

Det vurderes, at der med fordel allerede i 2017 kunne afsættes midler til en ny OPI-pulje for 2018 og frem med henblik på at sikre, at puljen ikke lukkes ned i mellemtiden.

Andre indsatser

Der er desuden i perioden afsat midler til det Syddanske EU-kontor i 2016-2017, kontingent til Vestdansk Investeringsfremme 2017-2018, hvor der ikke er nye udgifter i denne handlings- og investeringsplanperiode.